خون
فصلنامه پژوهشی
دوره ۲ شماره ۷ زمستان ۸۴ ویژه‌نامه(۳۴۱- ۳۳۹)

سرواپیدمیولوژی هپاتیت B ، C و HIV در اهداکنندگان سالم مرکز انتقال خون شهرستان بابل در سال ۱۳۸۱

دکتر کاظم آقاجانی پور[۱] ، دکتر طاهره زندیه[۲]

در سال ۱۹۶۵ جایزه نوبل در پزشکی به پاس کشف آنتی‌ژن در نمونه سرمی یک بومی استرالیایی مبتلا به هپاتیت که با آنتی‌بادی اختصاصی در سرم مبتلا به هموفیلی واکنش نشان می‌داد، به دکتر بروچ بلومبرگ و همکارانش اعطا شد.

هپاتیت سرمی تاریخچه کاملاً شناخته شده‌ای دارد و در اواخر سال ۱۸۰۰ میلادی به وجود آن پی‌برده‌اند. زمانی که گروهی از کارگران با سرم محتوی لنف انسان علیه آبله مرغان واکسینه شدند و متعاقب آن ظهور شگفت‌آور هپاتیت به وقوع پیوست، چندین گزارش بعدی بر همراهی هپاتیت سرمی با تزریق‌های مشابه سرم انسانی یا تماس با سوزن‌های آلوده به خون تأکید کردند(۱).

تحقیقات بعدی توانستند آنتی‌ژن استرالیایی را که اکنون HBs-Ag نامیده می‌شود، با هپاتیت سرمی مرتبط بیابند. در سال ۱۹۷۰، دین و همکارانش برای آشکار ساختن اجزای ویروسی (۴۲ nm و ۲۲) در سرم بیماران با آنتی‌ژن استرالیایی مثبت از میکروسکوپ الکترونی بهره جستند(۱).

ویروس هپاتیت B عضوی از خانواده هپادناویریده و محتوی DNA دو رشته‌ای و تک رشته‌ای می‌باشد(۱). HBV محتوی DNA حلقوی است که تقریباً مشتمل بر ۳۲۰۰ جفت باز بوده و ناحیه تک رشته‌ای آن در مولکول‌های مختلف، طول‌های متفاوتی دارد و انعکاس این حقیقت است که قبل از این‌که تکثیر DNA ویروسی کامل شود، مولکول‌های DNA به‌صورت ویریون‌ها بسته‌بندی می‌شوند (۲).

مطالعه انجام شده از نوع مقطعی (Cross-sectional) به‌صورت گذشته‌نگر بود. این تحقیق بر روی پرونده‌های اهداکنندگان سالم مراجعه کننده به مرکز انتقال خون شهرستان بابل در سال ۱۳۸۱ صورت گرفت. فرم‌های اهدای ۱۶۵۷۶ اهداکننده سالمی که جهت اهدای خون به این مرکز مراجعه نموده‌بودند به همراه پرسش‌نامه‌ای که حاوی متغیرهای مورد مطالعه بود مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت که در آن از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی مانند میانگین و انحراف معیار توسط نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

از ۱۶۵۷۶ اهداکننده سالمی که در سال ۱۳۸۱ در این مرکز به روش الیزا مورد بررسی قرار گرفتند، ۲۱۳ نفر (۱/۳٪) HBsAg مثبت، ۷۹ نفر (۰/۵٪) HCVAb مثبت و تنها یک مورد HIVAb مثبت شناسایی شد که با روش وسترن بلات نیزتأیید شد و از اهدای خون معاف گردیدند.

از ۲۱۳ نفر شناسایی شده HBsAg مثبت،۱۸۲ نفر مرد بودند که۸۵٪ کل و ۳۱ نفر زن که ۱۵٪ بقیه را شامل شدند.

برای بررسی ارتباط سنی اهداکنندگان با توجه به این‌که حداقل سن اهدا ۱۸ سال می‌باشد، آن‌ها را به پنج گروه

تاریخ دریافت: ۸۳/۱۱/۱۱
تاریخ پذیرش: ۴ /۳ /۸۴

۱- مؤلف مسؤول: پزشک عمومی ـ مرکز تحقیقات سازمان انتقال خون ایران و پایگاه منطقه‌ای آمل ـ بلوار طالقانی ـ کد پستی: ۱۶۱۱۳-۴۶۱۵۷
۲- PhD فرآورده‌های بیولوژیک ـ مرکز تحقیقات سازمان انتقال خون ایران

[Downloaded from bloodjournal.ir on 2026-11-01]

تقسیم نمودیم.

بعد از عملیات آماری، میانگین سنی ۳۲/۸۵ ± SD۱۰/۵۴ برای افراد HBsAg مثبت به‌دست‌آمد.

لازم به ذکر است که تنها یک مورد با جنسیت مذکر و با گروه شغلی آزاد، HIVAb مثبت شناسایی شد که زیر دیپلم و ۳۴ ساله بود و از مجموعه اهداکنندگان معاف شد.

در بررسی‌های انجام شده، بیشترین گروه ابتلا را در هر دو گروه HBsAg مثبت و HCVAb مثبت، گروه شغلی آزاد با محدوده سنی ۲۸–۱۸ سال تشکیل می‌دادند. از طرفی در گروه سنی ۶۸–۵۸ سال، متغیر HCVAb مثبت در هیچ اهداکننده‌ای قابل شناسایی نبود. دلایلی که برای این گروه مطرح است؛ ۱- شیوع کم HCVAb مثبت در جامعه (حدود ۰/۵٪ در مطالعه ما) ۲- ممکن است افراد HCVAb مثبت به علل عوارض بیماری هپاتیت فوت شده‌باشند و به این گروه سنی نرسیده‌باشند.

جنس مذکر شایع تر از جنس مؤنث بوده که شاید علت آن اختلاف در میزان استقبال این دوجنس از اهدای خون باشد.

اگر چه اهداکنندگان با سرولوژی مثبت HBsAg، HCVAb و تنها مورد HIVAb اکثراً از گروه شغلی آزاد بوده و از گروه مراقبین بهداشتی استقبال خوبی نداشتند، نمی‌توانند نماد مناسبی از جامعه باشند ولی می‌توانند حداقل نماینده نسبی جامعه در نظر گرفته شوند و مقدمه‌ای برای یک تحقیق گسترده‌تر باشند. لذا پیشنهاد می‌شود مطالعه بیشتری جهت تفکیک دقیق‌تر گروه‌های شغلی آزاد انجام شود و ارتباط شغلی این افراد به طور زیربنایی بررسی شود. برای مشاغلی چون فروشگاه‌های مواد غذایی، اتحادیه‌های صنفی و سایر مشاغلی که نیاز به صدور پروانه کار و یا جواز کسب دارند در قالب صدور کارت واکسیناسیون، آزمایش‌های سرولوژی مورد نظر صورت گیرد.

[Downloaded from bloodjournal.ir on 2026-11-01]

References :

1- Rose Suchy FJ, Sokol RJ, Balost reri WF. Liver disease in children. 2 nd ed. Philadelphia:Lippincott company; 2001: 370-400.

2- Robinson WS. Hepatitis B virus and hepatitis A virus. In: Mandell, Bennett JE, Dolin R, editors. Infection diseases. 5th ed.Philadelphia: Churchill living stone; 2000: 1652-1678.

Seroepidemiological investigation of hepatitis B,C and HIV virus in safe blood donors of Babol Blood Transfusion Center

AghaJaniPoor K.[1,2] (MD), Zandieh T.[1](PhD)

[1]Iranian Blood Transfusion Organization-Research Center
[2]Amol Regional Blood Transfusion Center

SJIBTO 2006;2(7): 339-341

Received: 30 Jan 2005
Accepted: 25 May 2005

Correspondence: AghaJaniPoor K., MD, IBTO-Research Center
Postal Code: 46157-16113, Taleghani blv., Amol Regional Blood Transfusion Center, Amol, Iran.
Tel: (+98121)2223014; Fax : (+98121)2223014
E-mail: *Dr aghajanipour@yahoo.com*

[Downloaded from bloodjournal.ir on 2026-11-01]